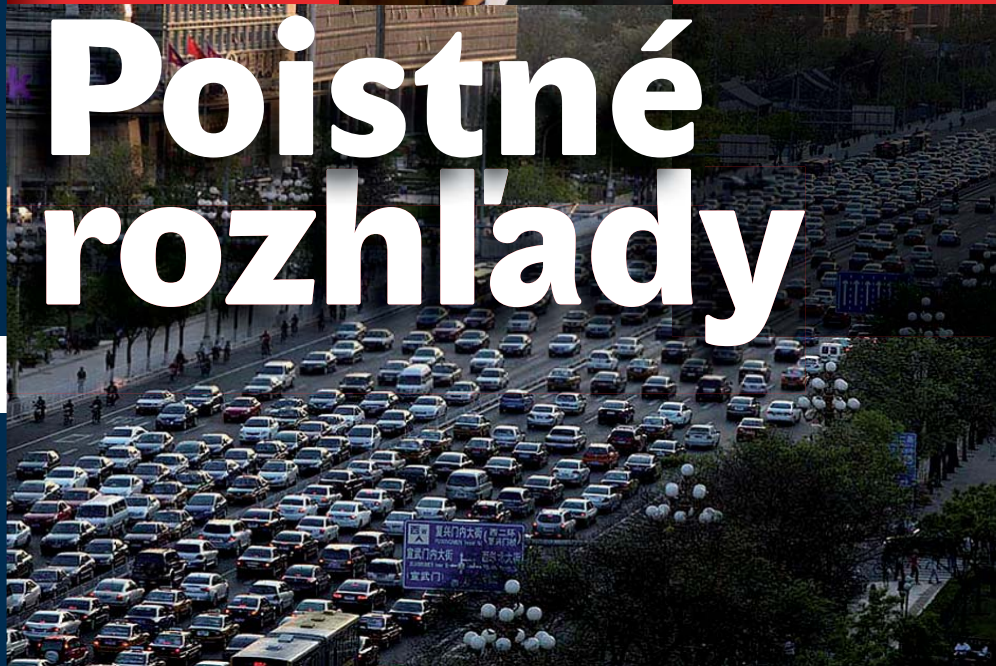

Poistné rozhl'ady

REKTORÁT

Časopis
slovenského
poistovníctva

Výklad a hodnotenie novej legislatívy

Porada právnikov SLASPO

V Účelovom zariadení NR SR v Častej – Papierničke, v príjemnom prostredí Malých Karpát, sa zišli právnici členských poisťovní Slovenskej asociácie poisťovní na tradičnej porade. Bolo o čom hovoriť – za posledný rok sa v legislatíve uskutočnilo mnoho zmien a ešte podstatnejšie sa pripravujú.

Ing. Andrea Gondová z NBS (s mikrofónom) hovorila o dôsledkoch Solvency II na systém správy a riadenia poisťovní. Témou vystúpenia ďalšej pracovníčky dohľadovej inštitúcie JUDr. Kataríny Krajčovičovej boli princípy odbornej spôsobilosti Fit and Proper. Ich kolega JUDr. Štefan Velčický priblížil možnosti outsourcovania činností v poisťovniach.

V Českej republike platí nový Občiansky zákonník. O jeho zásadách a súvislostiach pre poisťovníctvo hovoril Ing. Jaroslav Mesršmíd z Českej asociácie poisťovní.

Aktuálne otázky poistného práva boli predmetom prezentácie riaditeľa Slovenskej kancelárie poisťovateľov JUDr. Imricha Feketeiho, CSc. Sústredil sa najmä na poistnoprávne súvislosti samovraždy a návrhmi na postih neplatičov PZP.

Predseda Legislatívnej sekcie ČAP Mgr. Hynek Růžička sa zaoberal právnou úpravou vzťahov poisťovní a sprostredkovateľov v ČR.

Druhý deň otvoril odborník na ochranu osobných údajov Mgr. Tomáš Mičo. Upozornil na momenty, ktoré prináša nová legislatíva EÚ.

Pplk. Ing. František Löbb priblížil nové prvky ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a formy spolupráce finančnej polície s poisťovňami.

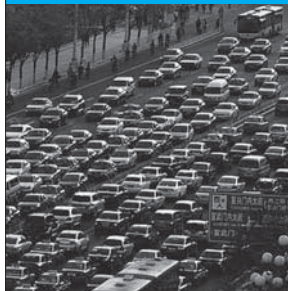
Generálna riaditeľka SLASPO JUDr. Jozefína Žáková poradu otvorila. Po privítaní účastníkov informovala o reakciách asociácie na zamýšľaný vývoj legislatívy, ktorá zasiahne poisťovníctvo.

Predseda Legislatívnej sekcie SLASPO Mgr. Ing. Martin Petruľák priblížil prípravu nového zákona o poisťovníctve, ktorý zahŕňa požiadavky Solvency II.

JUDr. Dušan Katonák z Ministerstva financií SR informoval o transpozícii Solvency II do európskej a slovenskej legislatívy.

Poistné rozhľady 3/ 2012

EV 2935/09

Vydáva
Slovenská asociácia
poistovní ako odborný
dvojmesačník slovenského
poistovníctva

Vedúci redaktor
Ing. Ivan Podstupka

*Členovia redakčnej
rady*
JUDr. Jozefína Žáková
(predsedníčka)
Ing. Vladimír Bakeš
Mgr. Júlia Čillíková
JUDr. Imrich Fekete, CSc.
JUDr. Dušan Katonák
Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD.
Mgr. Lucia Muthová, PhD.

Cena ročného predplatného
(šesť čísiel) je
9,00 € / 271,50 Sk
do zahraničia 24,- €
alebo 792,- Sk.
Jednotlivé číslo
1,53 € / 46,- Sk

Adresa
Slovenská asociácia
poistovní
Drieňová 34
P. O. Box 51
820 09 Bratislava 29

Telefón
02 / 4342 9985
fax
02 / 4342 9984
e-mail
ivan.podstupka@slaspo.sk
www.slaspo.sk

Typografia, prepress
Maťo+Karol Rosmány
MONADA atelier s. r. o.

Tlač
NEUMAHR tlačiareň, s. r. o.
Bratislava

ISSN 1335-1044

Obsah Contents

02

Rozhovor

Interview

Byť efektívnou časťou európskeho vzdelávacieho priestoru. Hovoríme s rektorom Ekonomickej univerzity Rudolfom Sivákom
Being an Effective Part of the European Educational Area. Interview with Rudolf Sivák, Rector of the University of Economics

06

Na aktuálnu tému

Top Story

Zvýraznenie princípu „znečisťovateľ platí“.
Poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu
Highlighting the 'Polluter Pays' Principle. Environmental Damage Liability Insurance

09

Insurance Europe, EU

Insurance Europe, EU

Michel Barnier: Hospodárska kríza vplyva na poisťovateľov
Michel Barnier: The Economic Crisis Affected the Insurers
EIOPA: Európske poisťovníctvo je stabilné
EIOPA: The European Insurance Industry Remains Stable

10

Teória a prax

Theory and Practice

Bankopoistenie je nielen o spolupráci s bankami
Bancassurance Refers not Only to Collaboration with Banks
Vyhodnotenie stôp v interiéri vozidla
Assessment of Trace Evidence Inside the Vehicle

14

Poisťovníctvo vo svete

Insurance in the Word

Čína otvára trh automobilového poistenia
China Opens the Market for Car Insurance
Povinný odvod záchrannému zboru aj v Česku?
Mandatory Contributions for Rescue Service also in the Czech Republic?

15

OECD: Prijatú účinnú legislatívu proti úplatkárstvu v cezhraničnom podnikaní

OECD: To Take Effective Anti-bribery Legislation in Cross-border Business

Poistenie úrody na základe presného pozorovania
Crop Insurance Based on Accurate Observation

16

Resumé v angličtine

English Résumé

Editoriál

Ako funguje poisťovníctvo

Nebýva v našom časopise zvykom, aby sme sa na tomto mieste venovali publikácii. Dnes je výnimka – editoriál venujeme brožúre *Ako funguje poisťovníctvo*, ktorú vydala naša asociácia.

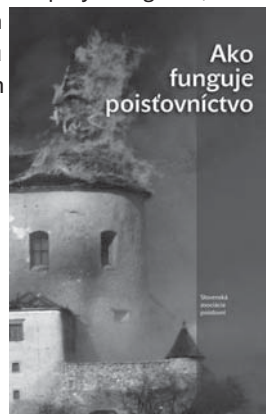
Texty vypracovala Európska federácia asociácií poisťovní Insurance Europe (do 1. marca tohto roka známa ako CEA). Sekretariát Slovenskej asociácie poisťovní ich preložil, mierne upravil, dal brožúre novú grafickú tvár. Vystavil ju na stránke (http://www.slaspo.sk/tmp/asset_cache/link/0000037744/20723%20HIW%20web%20.pdf) a vytlačil v printovej podobe.

Publikácia má jednoduchou formou objasniť podstatu poisťovníctva, ekonomický a spoločenský význam, základné pojmy. Všetko sa točí okolo rizika, ktoré v poisťovníach nie je bežným podnikateľským rizikom (hoci toto je i v poisťovníctve), ale základným faktorom, s ktorým poisťovníctvo pracuje – preberá časť rizika na seba a na základe solidarity znižuje riziko poistených klientov. Insurance Europe pri zrode publikácie vychádzala zo skúseností z prístupov európskych orgánov, ktoré vo viacerých rozhodnutiach a odporúčaniach nepripúšťajú rozdiely medzi poisťovníctvom a bankovníctvom (ponímanie rizika, podstata rezerv, výška požadovaného kapitálu a ďalšie) a opatrenia podľa toho aj vyzerajú.

Sektor ohrozuje aj niektoré iniciatívy politickej, občianskej a rodovej korektnosti. Od decembra tohto roka nebude možné použiť pohlavie ako rizikový faktor, hoci chorobnosť a úmrtnosť mužov a žien je od prírody i v dôsledku životného štýlu dosť rozdielna. Doplatia na to klienti oboch pohlaví. A na obzore sú ďalšie antidiskriminačné normy – napr. zákaz zohľadnenia veku a zdravotného stavu. S ministerstvom školstva pracujeme na tom, aby sa obsah brožúry dostal čo najbližšie k pedagogickému procesu, usilujeme sa, aby sa zaradil priamo do osnov. Zvyšovanie finančnej gramotnosti je prospešné predovšetkým spotrebiteľom – aby sa mohli lepšie orientovať na trhu, vybrali si vzhľadom na riziká a finančné možnosti optimálnu skladbu produktov a správne postupovali po poisťovej udalosti. Výška poisťky nie je odhad úradníka, aby výsledok zložitej kalkulácie rizík. Podobne, náhrada škody v podobe poisťného plnenia nie je vecou dobrej alebo zlej vôle likvidátora, ale vychádza z presne stanovených pravidiel, medziiným daňových.

Bolo by dobre, ak by sa elektronická i printová brožúra dostala k čo najširšiemu okruhu súčasných i budúcich klientov. Veríme, že k jej popularizácii prispesú i čitatelia Poistných rozhľadov.

Ivan Podstupka
vedúci redaktor Poistných rozhľadov

Byť efektívnou časťou európskeho vzdelávacieho priestoru

Univerzitný život plynie veľmi rýchlo, akademický rok sa končí. Čo pripravujete na úvod nového akademického roka 2012/2013?

Popri štandardných činnostiach (štátnice, prijímacie skúšky, promócie) vedenie Ekonomickej univerzity v Bratislave v spolupráci s vedeniami jednotlivých fakúlt pripravilo na koniec tohto akademického roka a na začiatok budúceho viaceré nové aktivity. Z najvýznamnejších by som uviedol projekt virtuálnej poisťovne, prípravu a zorganizovanie dvoch medzinárodných kongresov, podpis memoranda o spolupráci OECD a univerzity, zorganizovanie viacerých letných škôl pre študentov univerzity a vydanie spomienkovej knihy o histórii univerzity.

Čo je podstatou projektu virtuálnej poisťovne?

Výučbe a výskumu v študijnom odbore a programe Poisťovníctvo venujeme na univerzite mimoriadnu pozornosť. Národohospodárska fakulta je totiž jediná fakulta na Slovensku, ktorá má akreditovaný tento študijný odbor na bakalárskom, inžinierskom i doktorandskom štúdiu. Pre fakultu a univerzitu z toho vyplýva aj zodpovednosť ponúkať študentom nové formy a spôsoby výučby a tak tento študijný odbor rozvíjať. Cieľom projektu virtuálnej poisťovne je nový prístup vo vzdelávaní študentov, ktorí študujú Poisťovníctvo a ešte tesnejšie prepojiť vzdelávanie v tomto odbore s praxou.

Ako sa bude tento cieľ naplňovať?

Virtuálna poisťovňa bude simulovať reálne prostredie komerčnej poisťovne a študentom IV. a V. ročníka umožní nadobudnúť konkrétne teoretické a praktické vedomosti pre ich uplatnenie v praxi. Výučba – najmä jej praktická časť – sa bude uskutočňovať na počítačoch s využívaním špeciálneho softvéru. Predpokladáme, že prakticky orientované predmety budú popri interných učiteľoch vyučovať aj odborníci na manažment, marketing, poisťný trh, účtovníctvo a riziká z praxe. Veríme, že aj zásluhou týchto odborníkov budú študenti po ukončení štúdia Poisťovníctva ešte lepšie pripravení na svoje pôsobenie v poisťovacej praxi. Pri realizácii projektu poisťovne počítame so spoluprácou so Slovenskou asociáciou poisťovní aj s komerčnými poisťovňami pôsobiacimi na Slovensku. Spolupráca bude širšia než doteraz nielen z hľadiska výučby, ale aj pri vedení a oponovaní seminárnych a diplomových prác, z ktorých mnohé budú študenti riešiť na základe „objednávok“ z poisťovní.

Budú študenti počas výučby aj vyvíjať produkty?

Predpokladáme, že pod vedením odborníkov z poisťovní budú študenti riešiť aj otázky nových produktov poisťovní. Zámer je taký, že tieto produkty by sa

prostredníctvom komerčných poisťovní ponúkali klientom a v prípade ich úspechu na trhu by študenti z nich mali príslušný finančný efekt. Myslím si, že celý projekt bude zaujímavý nielen pre študentov inžinierskeho štúdia na Ekonomickej univerzite v Bratislave, ale postupne aj pre zahraničných študentov. V budúcom roku plánujeme pripraviť obdobný projekt aj pre oblasť bankovníctva.

S generálnym tajomníkom Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj Angelom Gurríom ste v júni podpísali memorandum. Čo je jeho obsahom?

Na základe memoranda o porozumení medzi EU v Bratislave a OECD budú mať študenti doktorandského štúdia univerzity možnosť absolvovať stáže v sídle OECD v Paríži. Pod odborným vedením expertov OECD sa budú podieľať na analytickej práci a výskume tejto renomovanej medzinárodnej organizácie. Doktorandi budú v OECD pôsobiť v oblastiach bezprostredne súvisiacich so študijným programom, ktorý študujú na Ekonomickej univerzite v Bratislave a s témou ich dizertačnej práce. Študijné pobyty im tak umožnia nielen získať praktické skúsenosti s výskumnou a analytickou prácou v prestížnej medzinárodnej inštitúcii, ale s využitím zdrojov, ktoré OECD ponúka, aj pracovať na svojej dizertačnej práci. Pretože počet ponúkaných stáží je limitovaný (maximálne päť za rok), uchádzači budú musieť prejsť výberom. Úspešní doktorandi budú plniť zadané úlohy v čase do šiestich mesiacov priamo v centrále OECD v Paríži. Predpokladáme, že spolupráca medzi OECD a EU v Bratislave významne prispeje k ďalšiemu skvalitneniu doktorandského štúdia na univerzite, aby jeho absolventi boli schopní konkurovať na trhu práce absolventom porovnateľných programov doktorandského štúdia v celoeurópskom kontexte.

Na konci akademického roka sa u vás uskutočnili významné medzinárodné podujatia.

V júni sa na univerzite pod záštitou ministra financií SR Petra Kažimíra uskutočnil 20. ročník Input-Output Conference. Na tomto prestížnom ekonomickom fóre, ktoré sa prvýkrát uskutočnilo v niektorej z krajín východnej Európy, vyše 280 účastníkov z takmer päťdesiatich krajín predstavilo návrhy riešení, ktoré slúžia ako podklad na riadenie hospodárskej a regionálnej politiky štátu, rôznych odvetví národného hospodárstva i verejnej správy.

Univerzita je spoluorganizátorom 52. kongresu European Regional Science Association. Zúčastňujú sa na ňom významní vedci, ktorí sa zaoberajú regionálnym rozvojom, rozvojom miest, inováciami a regionálnymi tržmi práce. Asi 650 účastníkov si na kongrese vymieňa informácie a poznatky o rozvoji regiónov.

Zhovárame sa s rektorom Ekonomickej univerzity Rudolfom Sivákom

V tomto roku sa bude diskutovať aj o trendoch rozvoja miest v najbližších rokoch. Záštitu nad kongresom prevzal predseda vlády SR Robert Fico. V rámci Slovenska ide z hľadiska počtu a kvality európskych a svetových vedcov o jednu z najvýznamnejších akcií, aké sa tu v oblasti ekonomických vied doteraz organizovali. Kongres prispieva k zviditeľneniu SR v oblasti vedeckej spolupráce a umožní širšie zapojenie subjektov zo Slovenska do medzinárodného ekonomického výskumu.

Hostom Poistných rozhľadov ste boli pred tromi rokmi, ešte v prvom funkčnom období. Aké zmeny sa od tých čias uskutočnili?

Keď som vo februári 2007 nastúpil za rektora, prebral som zodpovednosť za činnosť a smerovanie EU v Bratislave. Už v tomto období som bol presvedčený, že ak sa podarí realizovať Dlhodobý zámer rozvoja univerzity do roku 2011 s výhľadom do roku 2015, bude to na univerzite znamenať kvalitatívny posun vo všetkých činnostiach. Dnes môžem konštatovať, že myšlienky a úlohy z tejto koncepcie boli naplnené. Splnili sme obidva strategické ciele zámeru. Prvým bolo začlenenie EU v Bratislave do kategórie univerzitných vysokých škôl. Toto zaradenie z februára 2010 bolo a je významným okamihom v novodobej histórii univerzity. Výsledkom komplexnej akreditácie boli aj rozhodnutia ministra školstva SR o akreditácii 66 študijných programov na prvom, druhom a treťom stupni štúdia, vrátane troch študijných programov vyučovaných v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku. V jedenástich študijných odboroch má univerzita akreditáciu na uskutočňovanie habilitačných a inauguračných konaní (menovanie za docentov a predkladanie návrhov na menovanie za profesorov). V súvislosti s druhým strategickým cieľom – pripraviť univerzitu na evaluáciu v niektorých prestížnych medzinárod-

ných systémoch zabezpečenia kvality - možno konštatovať, že z hľadiska spracovania podkladov bola univerzita ku koncu roka 2010 pripravená na evaluáciu v rámci niektorého z významných systémov zabezpečenia kvality.

Aké boli parciálne ciele?

Zámerom vedenia univerzity bolo realizovať už v prvom funkčnom období viaceré aktivity na dosiahnutie, resp. potvrdenie stavu, že EU v Bratislave patrí nielen k atraktívnym centráм vysokoškolského vzdelávania v rámci SR, ale aj k vyhľadávaným vzdelávacím inštitúciám z hľadiska medzinárodnej mobility učiteľov a študentov. Na to sme orientovali všetky aktivity. Z najvýznamnejších možno uviesť otvorenie Bratislavskej Business School, zriadenie novej Fakulty aplikovaných jazykov, podpis zmluvy o treťom dvojitom diplome v anglickom jazyku s Nottingham Trent University na prvom stupni a o spoločnom diplome na druhom stupni štúdia, otvorenie MBA štúdia v spolupráci s Franklin University, Ohio v USA, implementáciu integrovaného systému hodnotenia kvality všetkých činností na univerzite, zavedenie akademického informačného systému, riešenie výrazne vyššieho počtu výskumných a ďalších grantových úloh, rozšírenie spolupráce so zahraničnými univerzitami a zriadenie Centra excelentnosti ekonomického výskumu.

Prestíž univerzity závisí aj od záujmu vedeckých osobností a ďalších autorít spolupracovať s ňou.

Unikátne boli prednášky a diskusie s piatimi nositeľmi Nobelovej ceny za ekonómiu – boli to R. J. Aumann (2008), E. C. Prescott (2009), R. A. Mundell, E. Phelps (2010) a O. Williamson (2011). Prednášky sa uskutočnili už v novej aule a vzbudili mimoriadnu pozornosť študentov, učiteľov a odbornej verejnosti. Za dôležitú úlohu stále považujem aj formovanie

tradícií školy, vytváranie atmosféry „našej alma mater“ a hrdosť na svoju univerzitu. Mal som to šťastie, že v prvom funkčnom období mohlo vedenie univerzity spolu s vedeniami fakúlt v roku 2010 pripraviť oslavy 70. výročia založenia predchodkyne Ekonomickej univerzity – Vysokej obchodnej školy. Za účasti prezidenta Slovenskej republiky, predsedníčky vlády, podpredsedu Národnej rady Slovenskej republiky, predsedu Slovenskej akadémie vied, bývalých rektorov univerzity, mnohých veľvyslancov, viacerých významných predstaviteľov spoločenského a podnikateľského prostredia, rektorov vysokých škôl a univerzít zo Slovenska i zo zahraničia a mnohých absolventov univerzity sme si na slávnostnom zasadnutí vedeckej rady pripomenuli históriu a súčasnosť univerzity.

Čo najdôležitejšie pripravujete na toto funkčné obdobie?

Je to tak, život na univerzite tak ako v celej spoločnosti nemožno zastaviť. Zvolení akademickí funkcionári univerzity a fakúlt pripravili Dlhodobý zámer rozvoja EU v Bratislave do roku 2015 s výhľadom do roku 2019. V súlade s ním v súčasnosti naplňame dva strategické rozvojové ciele univerzity – udržať status univerzitná vysoká škola so zameraním na výskumnú univerzitu a zapojiť univerzitu do akreditačného procesu v prestížnych medzinárodných systémoch hodnotenia a zdokonaľovania kvality. Tieto ciele sú rozpracované na rozvojové priority v oblasti výchovno-vzdelávacej činnosti, vo vede, výskume a doktorandskom štúdiu, v oblasti internacionalizácie, medzinárodných vzťahov a spolupráce pri manažovaní akademických projektov, v oblasti personálneho rozvoja, vzťahov s verejnosťou aj vo sfére financovania univerzity.

Prvý rozvojový cieľ by mal byť naplnený v roku 2014, kedy sa na univerzite uskutoční komplexná akreditácia. Na akreditáciu pripravujeme univerzitu aj v jednom z prestížnych medzinárodných systémov hodnotenia a zdokonaľovania kvality vysokých škôl

ekonomického a manažérskeho zamerania. Systém umožňuje rozvíjať silné stránky a identifikovať potenciál na ďalšie skvalitňovanie činnosti univerzity porovnaním s medzinárodnými štandardmi. Za prvý významný úspech EU v Bratislave možno považovať to, že prihlášku na vstup do procesu akreditácie vo forme podrobného a komplexného vyše 40-stranového dokumentu akceptovali bez pripomienok a akreditačná komisia rozhodla o spôsobilosti EU v Bratislave vstúpiť do procesu akreditácie. V tomto procese bude nevyhnutné identifikovať, naplánovať a realizovať také zmeny, aby Ekonomická univerzita v Bratislave dosiahla súlad s medzinárodnými štandardmi vo všetkých oblastiach svojej činnosti. Spolu s členmi vedenia si myslím, že napĺňanie poslania univerzity, dôsledné uplatňovanie zadaných princípov činnosti, rešpektovanie deklarovaných hodnôt a realizácia stratégie podľa dlhodobého zámeru jednoznačne vytvárajú predpoklady pre rozvoj všetkých činností univerzity v budúcnosti. Rozvoj univerzity je však podmienený trvalou orientáciou jej aktivít na kvalitu, efektívnosť, výkonnosť, na odmietnutie priemernosti a stimulovanie a odmeňovanie excelentnosti. Aj z týchto niekoľkých konštatovaní je zrejmé, že úlohy, ktoré EU v Bratislave čakajú, budú náročné, v mnohom nové, čo je však pre činnosť univerzity typické. Verím, že kolektív učiteľov, ostatných pracovníkov a študentov univerzity v pokojnej a žiľlivej atmosfére tieto a ďalšie náročné aktivity v budúcnosti svojou prácou úspešne zvládne.

Otázky vysokoškolského vzdelávania sú na Slovensku dlhodobo aktuálne. Momentálne k tomu prispieva aj pripravovaná novela zákona o vysokých školách. Aký je váš názor na túto problematiku ako rektora, ale aj ako viceprezidenta Slovenskej rektorskej konferencie?

Najskôr si dovoľím niekoľko všeobecných konštatovaní o tejto zložitej problematike. Je zrejmé, že úspech jednotlivých štátov v tomto storočí je determinovaný úrovňou znalostí jej obyvateľov. Tú

Generálny tajomník OECD Angel Gurría a Rudolf Sivák pri podpise zmluvy

Zľava veľvyslankyňa, stála predstaviteľka SR pri OECD Ingrid Brocková, Angel Gurria, bývalý guvernér NBS Ivan Šramko, prorektorka EU pre vedu a doktorandské štúdium Anetta Čaplánová a Rudolf Sivák

zásadným spôsobom ovplyvňujú univerzity a vysoké školy, ktoré v každej krajine patria k najvýznamnejším zložkám spoločnosti. Ich rozvoj závisí najmä od úrovne vzdelania a výskumu na univerzitách. Problematika znalostnej spoločnosti, vzdelávania je teda pre Slovensko mimoriadne dôležitá. Úspech slovenskej ekonomiky v budúcnosti totiž závisí aj od toho, či pracovníci na univerzitách a výskumných ústavoch dokážu vytvoriť znalosti, ktoré sa prenesú do praxe vo forme nových výrobkov a technológií a prispejú tak k rastu ekonomiky. V súčasnosti sa kladie veľký dôraz na kvalitu, ktorá musí byť základom rozvoja vysokoškolského vzdelávania v SR. Slovenské univerzity a vysoké školy sa stali súčasťou európskeho vzdelávacieho priestoru a je dôležité, aby sa aj kvalita ich jednotlivých činností hodnotila v porovnaní s bežnými štandardmi a praxou v krajinách Európskej únie. Na tieto činnosti však spoločnosť potrebuje adekvátne podmienky, vrátane finančných. To predpokladá (najmä z hľadiska medzinárodného porovnania) zmeniť kritickú situáciu vo financovaní vysokoškolského vzdelávania v SR. Výborné univerzity vo svete sa totiž popri vysokej internacionalizácii svojich činností vyznačujú dostatkom zdrojov, ktoré získavajú z viaczdrojového financovania, a moderným systémom riadenia, ktorý ich oslobodzuje od nadmernej byrokracie a regulácie. Aj so zreteľom na to možno privítať pripravovanú novelu zákona o VŠ, ktorá vo viacerých ustanoveniach zjednodušuje administratívnu náročnosť a zvyšuje transparentnosť procesov na VŠ vo väzbe na zvýšenie kvality jednotlivých činností na vysokých školách v SR.

Na ktoré konkrétne momenty nového zákona by ste upozornili?

K najdôležitejším veciam, ktoré sa v novele riešia po novom, patrí akreditácia vysokých škôl, zásady menovania za docentov a profesorov, pracovné úväzky vysokoškolských učiteľov, prijímacie konanie

a štúdium študentov, vrátane sociálneho zabezpečenia, dĺžka externého štúdia, riadenie a samospráva VŠ atď. Problematika činnosti a riadenia vysokých škôl je však veľmi zložitá a akademická obec v budúcnosti očakáva úplne nový zákon o vysokých školách. Predpokladáme, že by vychádzal z analýzy doterajšieho vývoja a súčasného stavu vysokoškolského vzdelávania v SR a zo spracovanej koncepcie rozvoja vysokých škôl.

Z akých princípov by mala vychádzať koncepcia?

Koncepcia by mala byť prijatá na základe konsenzu rozhodujúcich subjektov, ktorých sa dotýka. Mala by byť nadradená akejkoľvek politickej dimenzii. Bolo by vhodné, aby sa na jej prípravu podieľali odborníci z univerzít, zo Slovenskej akadémie vied, z výskumných ústavov aj z praxe. V nadväznosti na prijatú koncepciu bude potrebné upraviť legislatívne prostredie tak, aby nastavilo podmienky spojené s fungovaním, financovaním a riadením slovenských vysokých škôl, teda predovšetkým prijať nový zákon o vysokých školách. Myslím si, že prijatie koncepcie a následné legislatívne zmeny sú nevyhnutným predpokladom, ak sa slovenské vysoké školstvo má rozvíjať systémovo, s jasne definovanými cieľmi a prioritami a stabilne určenými pravidlami (vrátane akreditačných). Prispeje to k vytvoreniu prostredia stability a transparentnosti na vysokých školách a umožní im, aby svoje vnútorné procesy zamerali na kvalitné napĺňanie svojho poslania. Všetko, čo som uviedol, však predpokladá, že sa vysokoškolské vzdelávanie skutočne stane prioritou.

(ip)

Snímky (ip) a archív EU

Zvýraznenie princípu „znečisťovateľ platí“

Poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu

Environmentálnu škodu môžeme rozdeliť na primárnu a sekundárnu.

Primárna environmentálna škoda má priamy negatívny vplyv na vodu, vzduch, pôdu, flóru a faunu, teda na voľné prírodné zdroje v dôsledku porušenia ekologickej rovnováhy.

Sekundárna environmentálna škoda predstavuje škodu v právnom alebo zodpovednostnom zmysle a jej dôsledkom sú¹

- škody na zdraví – dôsledkom je smrť, zranenie alebo iné zdravotné ťažkosti fyzických osôb
- majetkové škody – dôsledkom je zničenie, poškodenie alebo strata majetku
- čisté finančné škody – škody merateľné v peňažných jednotkách
- následné finančné škody – škody merateľné v peňažných jednotkách, ktoré vyplývajú zo škody na zdraví alebo z majetkovej škody.

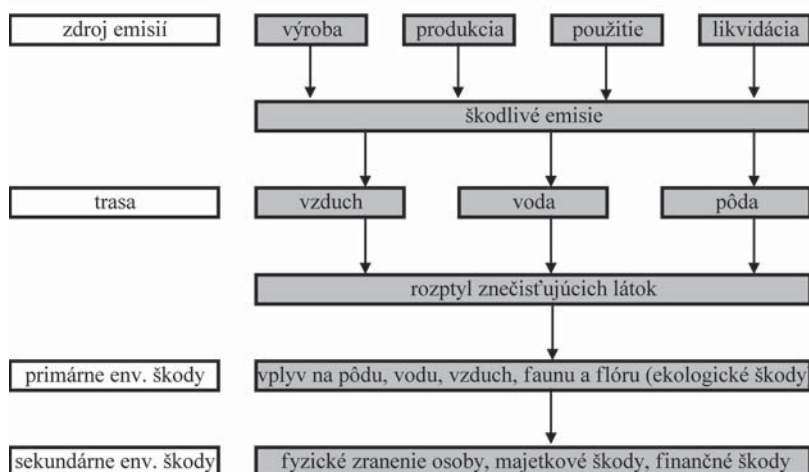
V prípade súkromného práva je majiteľom prírodných zdrojov súkromná osoba, škoda na takomto majetku sa považuje za majetkovú škodu. V zmysle spomenutého členenia ide o sekundárnu environmentálnu škodu. Na druhej strane je právo verejné, keď je majiteľom prírodného bohatstva verejnosť. Za primárnu ekologickú škodu sa považuje škoda na majetku verejnej entity, ktorú nepociťuje iba jeden subjekt, napr. vlastník, ale celá spoločnosť. Takáto škoda vzniká aj na tých zložkách životného prostredia, ktoré nie sú alebo nemôžu byť vecami a nie sú predmetom vlastníctva.

21. 4. 2004 bola prijatá Smernica Európskeho parlamentu a Rady číslo **2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd** (ďalej len Smernica). V zmysle jej ustanovení boli členské štáty povinné zabezpečiť uplatnenie tejto smernice v národných legislatívach do 30. 4. 2007. Dôvodom prijatia tejto smernice bola skutočnosť, že v spoločenstve existuje veľa kontaminovaných miest, ktoré predstavujú závažné zdravotné riziká, a strata biodiverzity sa v posledných desaťročiach dramaticky zrýchlila. Nečinnosť by mohla spôsobiť väčšiu kontamináciu miest a väčšie straty biodiverzity v budúcnosti.

Prevencia a odstraňovanie environmentálnych škôd by sa mali implementovať prostredníctvom zásady „**znečisťovateľ platí**“ (polluter pays principle - PPP) v súlade so zásadou trvalo udržateľného rozvoja. Podľa základnej zásady smernice, ktorú sme prebrali aj do nášho zákona, prevádzkovateľ, ktorého činnosť environmentálnu škodu spôsobila, alebo predstavuje bezprostrednú hrozbu vzniku takejto škody, sa považuje za finančne zodpovedné-

ho. Cieľom je donútiť prevádzkovateľov, aby prijali a vykonali opatrenia a vypracovali postupy na minimalizáciu environmentálnych škôd, čím sa riziko ich finančnej zodpovednosti zníži. Princíp „znečisťovateľ platí“ zavádza článok 130 ods. 2 Zmluvy o EÚ a slúži ako základ pre Smernicu o environmentálnej bezpečnosti. Jeho podstatou je princíp opatrnosti.

Čl. 14 ods. 1. Smernice zaväzuje členské štáty prijať opatrenia na podporu vytvorenia nástrojov a trhov finančného zabezpečenia príslušnými ekonomickými a finančnými prevádzkovateľmi, vrátane finančných mechanizmov pre prípad platobnej neschopnosti s cieľom umožniť prevádzkovateľom, aby využívali finančné záruky na krytie svojich zodpovedností vyplývajúcich z tejto smernice. Príkladom nástrojov sú bondy, akreditívy alebo certifikáty, ktoré preukazujú schopnosť prevádzkovateľa pokryť prípadné škody. Jednou z možností je nariadiť prevádzkovateľom povinné platby do fondu náhrad. Môžu byť spojené s vydávaním licencií pre podniky, tak ako sa to vyžaduje napríklad v Írsku. Poistenie sa však javí ako jednoznačne optimálne riešenie požiadavky na finančnú záruku za environmentálnu škodu. Jedným z predmetov sporu medzi Parlamentom a Radou ministrov počas diskusií o Smernici bolo zavedenie povinných schém poistenia. Konečný kompromis stanovil, že prihlasovanie spoločností do systémov finančného zabezpečenia bude mať dobrovoľný charakter.

V súvislosti so Smernicou je dôležité spomenúť, že ak došlo k vzniku škody produktom, ktorý sa podľa predchádzajúcich vedeckých znalostí nepovažoval za pravdepodobnú príčinu daného poškodenia, prevádzkovateľ nie je zodpovedný za nápravu situácie. Tento princíp je známy ako obrana „na úrovni doby“.

Ak prevádzkovateľ postupoval v súlade s národným zákonom, ako to bolo pri toxickom úniku v Maďarsku v októbri 2010, tiež nie je za ekologickú škodu zodpovedný.

V zákone č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým došlo k transponovaniu Smernice do nášho právneho poriadku, sa uvádza, že zodpovednosť za environmentálnu škodu majú prevádzkovatelia

- vykonávajúci pracovné činnosti uvedené v ustanovení § 1 ods. 2 zákona – v týchto prípadoch ide o **objektívnu zodpovednosť** (bez potreby preukázať zavinenie),
- vykonávajúci iné pracovné činnosti, než sú uvedené v ustanovení § 1 ods. 3 návrhu zákona – tu ide o **subjektívnu zodpovednosť**, ktorá sa týka len škody na chránených druhoch a biotopoch.

Podľa tohto zákona **environmentálnou škodou** nie je akékoľvek poškodenie životného prostredia, ale len škoda na **chránených druhoch a biotopoch, na vode a na pôde**. Za škodu sa však považuje akákoľvek nepriaznivá zmena niektorého z týchto prírodných zdrojov nezávisle od toho, či bola spôsobená porušením právnych predpisov alebo konaním v súlade s právnymi predpismi. Ide o primárnu ekologickú škodu. Zákon sa nevzťahuje na environmentálnu škodu, ak od emisie, udalosti alebo havárie, ktoré škodu spôsobili, uplynulo vyše 30 rokov, alebo ak škoda vznikla pred účinnosťou zákona (nerieši tzv. staré ekologické záťaže, napr. staré skládky odpadov, staré banské diela, haldy, odkaliská a iné objekty starej banskej činnosti). V zmysle § 2 ods. 2 environmentálna škoda **neza- hŕňa škodu na majetku ani škodu na zdraví**, všeobecné predpisy o náhrade týchto škôd zostávajú nedotknuté.

Smernica ponecháva členským štátom značnú flexibilitu, môžu sa rozhodnúť, ako jej ciele do svojho právneho poriadku transponujú. Dôkazom tejto skutočnosti sú aj ustanovenia § 13, ktorý je reakciou na požiadavky v čl. 14 Smernice.

V zmysle predmetného ustanovenia je prevádzkovateľ pracovnej činnosti podľa § 1 ods. 2 povinný zabezpečiť **finančné krytie** svojej zodpovednosti za environmentálnu škodu, vrátane predpokladaných nákladov na nápravnú činnosť a nápravné opatrenia na odstránenie environmentálnej škody, ktorá môže byť spôsobená jeho pracovnou činnosťou, a to **nepretržite po celý čas prevádzkovania pracovnej činnosti**. Výška finančného krytia musí zodpovedať výške predpokladaných nákladov

Lucián Besterčí

na nápravnú činnosť, vrátane analýzy rizika a nákladov na nápravné opatrenia na odstránenie environmentálnej škody. Zákon teda neustanovuje žiadnu výnimku, ktorou by sa prevádzkovatelia pracovnej činnosti podľa § 1 ods. 2 mohli vyhnúť zabezpečeniu finančného krytia svojej zodpovednosti za environmentálnu škodu.

Ako príklad odlišnej transpozície do národnej legislatívy možno uviesť Českú republiku, kde zák. č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů v § 14 ustanovuje výnimku z tejto povinnosti takto: „Finanční zajištění není povinen zabezpečit provozovatel, který prokáže na základě hodnocení rizik, že provozní činností může způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady nižší než 20 000 000 Kč, nebo ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady vyšší než 20 000 000 Kč a provozovatel je současně registrován v Programu EMAS nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro zaregistrování do tohoto programu, nebo má certifikovaný systém environmentálního řízení uznaný podle souboru norem ČSN EN ISO 14000 nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné k získání této certifikace. (ods. 3) Finanční zajištění není povinen zabezpečit provozovatel, který vypouští odpadní vody, které neobsahují nebezpečné závadné látky nebo zvlášť nebezpečné závadné látky.“ (ods. 4)

Zavedenie systému environmentálneho manažmentu (EMS – Environmental Management System) podľa noriem ISO 14000 alebo podľa programu EMAS predstavuje najrozšírenejší spôsob, akým môže prevádzkovateľ v ČR deklarovať, že v rámci svojej činnosti prihlíada na ochranu životného prostredia a vyhnúť sa povinnosti deklarovať finančné zabezpečenie vyžadované zákonom.

V zák. č. 359/2007 Z. z. sú iba **liberačné dôvody na zánik primárnej zodpovednosti** za znášanie nákladov na preventívne a nápravné opatrenia, ak prevádzkovateľ preukáže, že environmentálnu škodu alebo bezprostrednú hrozbu vzniku environmentálnej škody spôsobila tretia osoba a že táto škoda alebo jej bezprostredná hrozba vznikla napriek tomu, že prevádzkovateľ vynaložil všetko úsilie, ktoré možno od neho požadovať, alebo environmentálna škoda alebo bezprostredná hrozba vzniku environmentálnej škody vznikla v dôsledku splnenia záväzného príkazu alebo pokynu orgánu verejnej moci, pričom nešlo o príkaz alebo pokyn vydaný po emisii alebo nehode spôsobenej pracovnou činnosťou prevádzkovateľa. Takýmto orgánom verejnej správy môže byť napr. obec, Hasičský a záchranný zbor alebo Policajný zbor. Okrem týchto liberačných zákonov upravuje návrh zákona aj ďalšie dva liberačné dôvody na zbavenie sa zodpovednosti prevádzkovateľa za znášanie nákladov na nápravné opatrenia. Ide o prípady, keď prevádzkovateľ preukáže, že nezavinil environmentálnu škodu a environmentálna škoda vznikla buď v dôsledku

- emisie alebo udalosti povolenej v rozhodnutí o vykonávaní pracovnej činnosti uvedenej v § 1

ods. 2, rozhodnutie o vykonávaní tejto pracovnej činnosti musí byť v súlade aj s osobitnými predpismi starostlivosti o životné prostredie a platné ku dňu emisie alebo udalosti,

- emisie, činnosti alebo akéhokoľvek spôsobu použitia výrobku pri výkone činnosti, pri ktorom prevádzkovateľ preukáže, že ho na základe stavu poznatkov vedy a techniky v čase, keď došlo k emisii, alebo keď bola činnosť vykonaná, nemohol považovať za také, ktoré by mohlo spôsobiť environmentálnu škodu.

Autori zákona č. 359/2007 Z. z. v prípade viacerých „škodcov“ navrhujú delenú zodpovednosť (podľa miery podieľania sa na vzniku environmentálnej škody). Pri pochybnostiach o rozsahu podielu jednotlivých prevádzkovateľov na vzniku environmentálnej škody rozhodne príslušný orgán. Ak rozsah podielu ich zodpovednosti za vznik environmentálnej škody nemožno rozhodnutím jednoznačne alebo bez neprimeraných nákladov určiť, prevádzkovatelia zodpovedajú spoločne a nerozdielne.

V tejto súvislosti uvádzam, že 9. marca 2010 Súdny dvor EÚ po prvýkrát rozhodol o implementácii Smernice o environmentálnej zodpovednosti. Vo svojom vyjadrení v prejudiciálnom konaní (prípady C-378/08, C-379/08 a C-380/08) rozhodol, že členskému štátu stačí na nariadenie platby za škody na životnom prostredí aj slabé kauzálne spojenie medzi činnosťou prevádzkovateľa a environmentálnou škodou.

V prípade rafinárskej spoločnosti verzus talianske ministerstvo hospodárstva mala spoločnosť zaplatiť za škody spôsobené chemikáliou, ktorá sa našla na postihnutom území. Podľa Súdneho dvora to stačilo na potvrdenie zodpovednosti. Zaplatiť za škody mala nielen rafinárska spoločnosť, ale aj ďalší aktéri, ktorí vlastnili pôdu. Mali prijať aj preventívne opatrenia v podobe vybudovania bariéry, aby sa zabránilo preniknutiu chemikálie do mora.²

V súvislosti s **poistnými produktmi**, ktoré vygeneroval slovenský poistný trh, je nevyhnutné uviesť, že nie všetky v plnom rozsahu zodpovedajú dikcii Smernice, resp. zákona č. 359/2007 Z. z. Ako príklad toho, akým spôsobom by sa v produktovej oblasti mal uberať poistný trh na Slovensku, môžem uviesť rozsah krytia v produkte ENVIRO MAX, ktorý začala ponúkať KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group. Popri tom, že produkt je plne v súlade s požiadavkami Smernice a zák. č. 359/2007 Z. z., ponúka možnosti pripoiste-

Všeobecná zodpovednosť za škodu (na životnom prostredí)	Zodpovednosť za environmentálnu škodu v zmysle zák. 359/2007 Z. z.
Súkromnoprávny charakter	Verejnoprávny charakter
Poškodeným (a oprávneným) je vlastník hmotného statku (najmä nehnuteľnosti)	Poškodeným (a oprávneným) je štát
Hradí sa skutočná škoda a ušlý zisk	Je aplikovaný systém primárnej, doplnkovej a kompenzačnej nápravy
Preferuje sa finančné odškodnenie	Preferuje sa uvedenie do základného (pôvodného) stavu
Záleží na vôli vlastníka	Záleží na rozhodnutí správneho orgánu
Nie je vyžadovaná účelová viazanosť prostriedkov získaných z náhrady škody	Prostriedky sú viazané na znovuoobnovenie základného (pôvodného) stavu alebo uskutočnenie kompenzačných opatrení
Určovaná v občianskoprávnom konaní	Určovaná v správnom konaní
Iniciácia konania poškodeným	Iniciácia konania orgánom štátnej správy alebo na základe podnetu dotknutej FO alebo PO

nia všeobecnej zodpovednosti za škodu na životnom prostredí (sekundárna environmentálna škoda) nad rámec dosiaľ známeho krytia na našom trhu, a to

- popri princípe náhleho a nepredvídaného znečistenia (sudden&accidental) zároveň krytie škôd spôsobených postupným znečistením (gradual pollution), ktoré sa bude vzťahovať ako na primárnu, tak aj na sekundárnu environmentálnu škodu
- poistenie prepravy - primárna aj sekundárna environmentálna škoda spôsobená pri preprave výrobkov alebo odpadom, ktorého vlastníkom je poistený
- poistenie prerušenia prevádzky poisteného v dôsledku škody na životnom prostredí poisteného, ktoré sa vzťahuje aj na miesto poistenia vo výstavbe
- poistenie krížovej zodpovednosti, právne zastúpenie v prípade sporu a dodatočnú lehotu 60 dní na uplatnenie nároku (extended reporting period) odo dňa neobnovenia poistnej zmluvy bez dodatočného poistného
- retroaktívny dátum od dátumu začiatku poistenia prvej poistnej zmluvy
- dodatočnú lehotu 34 mesiacov na uplatnenie nároku odo dňa neobnovenia poistnej zmluvy.

JUDr. Lucían Besterčí, PhD.
vedúci oddelenia poistenia zodpovednosti
KOOPERATIVA poisťovňa, a. s.
Vienna Insurance Group

Rozdiely medzi všeobecnou zodpovednosťou za škodu na životnom prostredí a zodpovednosťou za environmentálnu škodu v zmysle zák. 359/2007 Z. z.

1 Schweiter A., Walser Ch.:
Insuring environmental
impairment liability: Swiss
Reinsurance Company:
Zurich: 1999
2 EurActiv.sk

Michel Barnier: Hospodárska kríza vplýva na poisťovateľov

Päť rokov sme vo finančnej kríze. Prežívame v zložitom ekonomickom prostredí, povedal európsky komisár Michel Barnier na medzinárodnej konferencii poisťovníctva v Amsterdame. Európski lídri si podľa neho uvedomujú, že ekonomická situácia ovplyvnila poisťovne.

Podľa štatistík Insurance Europe predpísané poisťné v Európe v roku 2011 mierne kleslo – o 1,5 percenta, pri stálych výmenných kurzoch sa znížilo z 1 102 mld. eur na 1 089 mld. eur v roku 2011.

Generálna riaditeľka Insurance Europe Michaela Kollerová povedala: „Pri pohľade na zložitú ekonomickú prostredie je významné, že výsledky európskeho poisťovníctva sa udržali a odrazili významný prínos poisťovní k finančnej stabilite v týchto časoch volatility na trhoch.“

Predbežné výsledky európskeho poisťovníctva ukazujú malý pokles v predpísanom poisťnom spôsobený poklesom v životnom poistení, ktoré tvorí 60 percent všetkého predpísaného poisťného. Znížilo sa o štyri percentá - na 650 mld. eur. Zavinil to pokles v nových poisťkách, najmä v jednorazovo platenom poisťnom. Spotrebitelia sa viac orientovali na kratšie termínované sporiace produkty, čo je dôsledok neistej investičnej klímy.

Poisťné v neživotnom poistení vzrástlo takmer o tri percentá na 439 mld. eur. Je to najmä dôsledok 3,5-percentného rastu poistenia motorových vozidiel, ktoré so 128 mld. eur tvorí takmer 30 percent všetkého predpísaného poisťného v neživotnom poistení.

Napriek miernemu poklesu celkového poisťného vzrástli celkové aktíva európskych poisťovní o dve percentá – zo 7 507 mld. eur v roku 2010 na 7 682 mld. eur v roku 2011. Treba však pripomenúť, že v predchádzajúcom roku bol tento rast šesťpercentný.

(IE)
Snímky archív

Michel Barnier
Michaela Kollerová

EIOPA: Európske poisťovníctvo je stabilné Finančné zmätky môžu sektor výrazne ovplyvniť

Väčšina poisťovní v Európskom hospodárskom priestore je podľa súčasnej regulácie (Solvency I) dostatočne kapitalizovaná. Ku koncu roka 2011 to bolo priemerne 200 percent žiadanej úrovne. Avšak ich kapitalizácia a ziskovosť zaznamenáva mierne klesajúci trend. Konštatuje to správa o finančnej stabilite za dvojročné obdobie, ktorú publikoval Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie EIOPA. Závety opiera o analýzu dvadsiatich najväčších európskych poisťovníckych skupín.

Správa ukazuje, že poisťovací sektor ostáva citlivý na prostredie s dlhodobou nízkou úrokovou mierou, hoci istý čas by bol schopný poradiť si v ňom. Situácia sa môže ale vážne zmeniť v prípade opätovného finančného chaosu spôsobeného zlyhaním vlád pri stabilizácii rozpočtovej situácie či pri ničivom vývoji menových kurzov.

Kým prvoplánové účinky týchto udalostí sa zdajú byť obmedzené a pravdepodobne zasiahnu len miestne poisťovne, po čase by mohli zasiahnuť i veľkých poisťovateľov.

Členov a pozorovateľov EIOPA požiadali, aby zhodnotili riziká a výzvy podľa pravdepodobnosti a rozsahu dôsledkov na národné poisťné trhy. Z odpovedí 29 členských krajín vyšlo, že najväčšími rizikami sú riziko štátu, investičné riziko, nízke úrokové miery a úverové riziko bánk. Najmä prvé z nich sa považuje za riziko s najväčšou a rastúcou pravdepodobnosťou, pri ktorom hrozia najťažšie dôsledky. Napriek mnohým závažným prírodným katastrofám ostáva európsky poisťný trh relatívne stabilný a solídne kapitalizovaný. Vo vzťahu k makroekonomickému vývoju správa o finančnej stabilite konštatuje, že politická a hospodárska klíma je prorastová. Neistota okolo vládnych dlhov v eurozóne a politická situácia v niektorých krajinách EÚ naďalej ovplyvňujú trhy napriek nedávne- mu sprísneniu vládnych politík.

Gabriel Bernardino

Bankopoistenie je nielen o spolupráci s bankami

Integrované bankopoistné produkty. Vzdialený cieľ?

Bankopoistenie funguje na trhoch západnej Európy už vyše 30 rokov.

Je to rýchlo sa rozvíjajúci predajný kanál, ktorý je výsledkom globalizačných a deregulačných trendov v bankovom a poistnom sektore.

Po liberalizácii poistného trhu začiatkom 90. rokov minulého storočia začali všetky poisťovne v krajinách strednej Európy bez ohľadu na ich majetkové pozadie rýchlo rozvíjať svoje agentské a maklérske siete. Ich úspech a veľkosť určovali podiel na trhu, výrazne ovplyvňovali pocit dôvery u klientov a v neposlednom rade aj spokojnosť akcionárov. Naše krajiny boli zaradené medzi rýchlo rastúce trhy (Emerging Markets) a úspešné poisťovne len s veľkým úsilím zvládali svoj vlastný rast.

Stratégovia najmä v nadnárodných spoločnostiach však už vedeli, že tempo rastu sa zhruba o desať rokov spomalí, časť trhu dosiahnuteľná klasickou distribúciou sa do veľkej miery naplní. Skôr než príde stagnácia rastu produkcie cez dva spomínané tradičné distribučné kanály, bude potrebné rozvíjať ďalšie, ktoré nahradia očakávaný výpadok a pomôžu zachovať kontinuálny rast zaplateného poistného.

Bancassurance u nás

Anglické slovo bancassurance k nám začalo prenikať koncom 90. rokov. Najmä poradcovia z nadnárodných spoločností, ktoré si tento koncept overili v praxi v rôznych krajinách sveta, prichádzali s prezentáciami, aby pre nový distribučný kanál personálne pripravili odborníkov. Všade tam, kde z rôznych dôvodov neuspela distribúcia poistných produktov cez agentov či maklérov, hľadali si poisťovne cestu cez tzv. alternatívnu distribúciu. V jej rámci je najúspešnejšie fungujúcou súčasťou práve bankopoistenie. V latinských krajinách nášho kontinentu klienti zrejme viac dôverovali svojmu bankovému poradcovi než niektorému zo svojich susedov či rodinných príslušníkov. Väčšia časť nových poistných zmlúv sa preto tradične dojednáva prostredníctvom finančných inštitúcií v Španielsku, Francúzsku, Taliansku i Belgicku.

Banky, lízingovky a oveľa viac

O ktoré finančné inštitúcie tu ide? Zužovať ich len na banky by bolo v našom prípade určite nespravodlivé. Radi spolupracujeme aj s ich sestrami či prinajmenšom obchodnými partnermi, ktorými sú lízingové spoločnosti, stavebné sporiteľne, spoločnosti poskytujúce splátkový predaj a nebankové pôžičkové inštitúcie. Ak sa však rozhodneme pootvoriť dvere ešte viac, do alternatívnej distribúcie sa zmestia aj poskytovatelia médií ako voda, elektrina a plyn, telekomunikační operátori, pošta, z maloobchodných sietí najmä tie s fungujúcimi vernostnými schémami, predajcovia áut, ale aj poskytovatelia zdravotníckych služieb, zdravotné poisťovne nevynímajúc. Atraktívne sú pre nás všetky inštitúcie, ktoré majú veľké databázy lojálnych klientov. Nepatria sem tie, ktoré si klient nevybral sám, napr. Sociálna poisťovňa alebo Úrad práce, resp. iní mono-

Pavol Lím

polní dodávatelia. Chýba im práve lojalnosť - klient si ich nevybral, lebo nemal z čoho vyberať, neostáva mu iné, len ich akceptovať.

Ak sa nenecháme obmedzovať svojím vlastným myslením, pridáme na to, že poistenie patrí aj k cestovným kufrom (aké asi?), k rôznym športovým potrebám (lyže, bicykle), k cestovným lístkami (vlak, MHD), k vstupenkám na športové podujatia atď. Kreativite sa medze nekladú. Veď kto by sa nechcel odlíšiť od svojej bežnej konkurencie?

Počas posledného úplného zatmenia Slnka pozorovateľného v krajinách strednej Európy v auguste 1999 sa v Maďarsku hojne predávali jednoduché papierové okuliare s tmavými filtermi na jeho pohodlné, a najmä bezpečné pozorovanie. Jedna z poisťovní, ktorej ani svetová dominancia neubrala na kreatívnosti, využila príležitosť a okuliare sa predávali aj s poistením prípadného poškodenia zraku. Skvelý príklad alternatívnej distribúcie!

Kto s kým spolupracuje

Nemožno poprieť, že z hľadiska objemu poistného sú najvyhľadávanejším obchodným partnerom práve banky. Nie nadarmo sa o bankovníctve a poisťovníctve hovorí ako o dvoch dominantných zložkách finančnictva (Financial Industry). Ich produkty sa vhodne dopĺňajú - banka dokáže klientovi ponúknuť komplexnejší balík, dohodne mu výhodné podmienky, šetrí mu čas, lebo výber urobila zaňho a v neposlednom rade dostáva sprostredkovateľskú províziu. Poisťovňa zasa získa dôveryhodného distribučného partnera s dobre pripravenou a vyškolenou predajnou sieťou, kvalitným informačno-predajným systémom a širokým klient-ským portfóliom. Výhody sú teda na oboch stranách (win-win situation).

Všeobecne platí, že na trhu nie je toľko bánk, koľko poisťovní sa usiluje o spoluprácu. Nielen v rámci Európy, ale aj krížom cez oceán sú vytvorené skupiny s majetkovými väzbami alebo strategické partnerstvá, ktoré potom na národných úrovniach nedovoľujú vopred určeným partnerom užšie spolupracovať aj s niekým iným, hoci aj lepším v danej oblasti. Každý nový bankopoistný zámer sa obvykle najprv prediskutuje na pravidelnom stretnutí dvoch strategických partnerov. Až keď navrhujúca strana nenájde očakávanú podporu pre svoj projekt, môže sa obrátiť na iného konkurenčného poskytovateľa služby. Tak sa občas k spolupráci s bankami dostanú aj menšie špecializované poisťovne, ktorých produktové portfólio ani dosahované objemy predaja nevnímajú strategickí partneri bánk ako vážnu konkurenciu. Zväčša ide o menšie projekty realizované so súhlasom koordinačnej skupiny pre bankopoistnú spoluprácu

hlavných partnerov. Podobná situácia je aj v stavebných sporiteľniach, kde však ponuka poisťných produktov oproti tej v bankách značne zaostáva.

Lízingové spoločnosti sú na tom inak. Keďže ich klienti očakávajú širší výber v oblasti zákonného i havarijného poistenia, spolupráca s viacerými poisťovňami je tu nevyhnutná. Splátkové spoločnosti a nebankovky majú pri výbere svojho poisťného partnera spravidla voľnejšiu ruku. Snažia sa vyberať tak, aby popri zaujímavom produkte bol dostatočný priestor aj pre províziu a meno poisťovne bolo na trhu dobre známe. Veď aj dobré meno predáva.

Ako úspešne predávať

Predajné metódy sa rozvíjajú tak, ako sa rozvíjajú distribučné kanály. Osobný predaj (face to face) funguje a ešte dlho bude fungovať. Samoobsluhy s poisťnými produktmi sa zatiaľ neujali, prvé pokusy u nás sa skončili neúspešne. Často platí, že čím menej sprostredkovateľ zájde do podrobností produktu, tým lepší má predpoklad úspešného predaja. Nie nadarmo sa v laickej verejnosti tradovalo, že vrcholom nudy je večer strávený s poisťovníkom. Do podrobností zachádzajú väčšinou len právnici, finančníci, učelia súvisiacich predmetov a pracovníci konkurencie v rámci prieskumu trhu.

Pri kúpe bankopoisťného produktu sa na tlačivách určených na vyplnenie klientom nezriedka objavuje tzv. negatívna opcia (negative option). Ak klient vyslovene nevyjadrí svoj nesúhlas, predpokladá sa, že kupovaný bankový produkt bude mať aj s poistením. Tak ako pri osobnom predaji aj pri písanej negatívnej opcii musí klient, samozrejme, svojím podpisom potvrdiť, že súvisiace poisťné podmienky nielen dostal, ale sa s nimi aj oboznámil a súhlasí s nimi.

Predaj na diaľku si razí cestu všade tam, kde sú početné a solventné databázy. Bankové boli medzi prvými. Poisťné produkty sa ponúkajú formou listov často zasielaných ako súčasť inej pravidelnej korešpondencie (napr. výpis z účtu), ale aj samostatne, najmä ak ponuka obsahuje viac materiálov. Listové kampane dnes tvoria pravidelne sa opakujúcu súčasť marketingu, záleží len na dohode bankopoisťných partnerov, do akej miery sa využijú na ponuku poisťných produktov. Aktívny telemarketing sa prirodzene rozvíja z pasívnych telefónnych centier finančných inštitúcií. Tu sa správny algoritmus zväčša len hľadá. Pomerne úspešne sa predávajú neživotné produkty bez potreby preverenia zdravotného stavu, ich cena je však oproti tradičnému životnému poisteniu podstatne nižšia. Finančná náročnosť a nízka finálna akceptácia sú hlavnými prekážkami masívnejšieho rozvoja tejto modernej formy distribúcie.

Paleta produktov je široká

Tak ako sa rozvíjajú metódy predaja, pribúdajú aj nové, respektíve modifikované poisťné produkty, ktoré sú predmetom úsilia našich sprostredkovateľov. Väčšie objemy sa spravidla dosahujú predajom životného poistenia, najmä individuálneho investičného poistenia (unit linked). Jeho súčasťou nezriedka býva investičná zložka tvorená fondmi predávajúcej inštitúcie. Tým sa

predchádza prirodzenej obave bankových domov z odlivu finančných prostriedkov mimo ich správu, keďže podstatná časť investovaného poisťného sa vráti späť na účet vlastnej správy aktív (asset management). Ak jednu z investičných stratégií tvorí garantovaný fond, poistenie supluje aj kapitálové životné poistenie. Skupinové životné poistenie sporadicky ponúkajú skôr korporátne útvary ako zamestnanecký benefit.

Poistenie bezvládnosti (Long Term Care) sa v dôsledku starnutia populácie bude tešiť čoraz väčšej pozornosti aj vo finančných inštitúciách. Samostatne nepredajné poistenie schopnosti splácať splátky (Credit Protection Insurance - CPI) tvorí už teraz súčasť väčšiny produktov, pri ktorých sa klient stáva dlžníkom. Je pritom jedno, či ide o hypotéku, spotrebný úver, nákup tovaru na splátky, kreditnú kartu alebo lízing. Z pohľadu veriteľov znižuje CPI riziko nesplácania väčšinou pre úmrtie, invaliditu, dlhodobú práceneschopnosť a nezamestnanosť. Napriek ich predajnému úsiliu však CPI len vzácné dosahuje vyššiu akceptovanosť než 70 percent pri spotrebných úveroch a kreditných kartách, resp. 50 percent pri hypotékach.

Produkty úrazového a zdravotného poistenia vhodne dopĺňajú produktové portfólio všade tam, kde spôsob predaja alebo cieľová skupina nepodporuje predaj životného poistenia. Doplnkové zdravotné poistenie v kombinácii s asistenčnými službami má určite budúcnosť pri zužujúcom sa rozsahu povinného zdravotného poistenia.

Majetkové poistenie reprezentuje poistenie bytu či domu, domácnosti, auta a cestovné poistenie.

Majetkové i úrazové poistenie sa pre svoj jednoduchý spôsob predaja a atraktivnosť marketingovej komunikácie často využívajú aj pri neosobnom predaji na diaľku (direct mail, telemarketing).

V zásade však platí – čím pevnejšie je poisťný produkt začlenený do nosného produktu finančnej inštitúcie, čím viac sa stáva jeho organickou súčasťou, tým lepšie predajné výsledky sa dosiahnu. Preto by medzi cieľmi každej poisťovne nemala chýbať vízia - zatiaľ nereálna, že kvalitné životné poistenie bude raz integrovanou súčasťou bežného bankového účtu.

Nové pravidlá EÚ povedú k zmenám

Nové pravidlá odmeňovania za sprostredkovanie finančných produktov, ktoré už platia v prvých krajinách Európskej únie, predpokladajú pevný sadzovník odmien sprostredkovateľov podľa vykonaných úkonov. Teda bez akejkoľvek spojitosti s objemom predaja, ako je to teraz. Bude len na klientovi, či a koľkokrát svojho poradcu zavolá a koľko úkonov bude požadovať. A čo je najdôležitejšie, vždy bude vedieť, koľko ho to bude stáť. Za predpokladu, že sa to stane realitou aj u nás, môžeme očakávať, že len vyšší segment klientov bude akceptovať takto poskytované sprostredkovateľské služby. O poistenie väčšiny tých ostatných sa, našťastie, tiež má kto postarať. Veď každý z nás je už klientom niektorej z finančných inštitúcií.

Ing. Pavol Lím
International Consultant
LIMRA Europe

Snímka archív

Vyhodnotenie stôp v interiéri vozidla I

Počet poistných udalostí, pri ktorých sa likviduje škoda na zdraví, netvorí v bežných komerčných poisťovniach spravidla príliš veľký podiel na všetkých likvidovaných poistných udalostiach (obvykle len niekoľko percent).

Avšak výška priemerného vyplateného poistného plnenia v tomto poistnom segmente dosahuje zhruba desaťnásobok priemerného poistného plnenia. To, prirodzene, závisí od zamerania každej poisťovne, štruktúry ponúkaných produktov a aktivít vyvíjaných na poistnom trhu. V princípe sú škody na zdraví pre poisťovne spravidla pomerne „drahé“, má teda význam venovať sa preverovaniu sporných prípadov škôd na zdraví. V praxi je napríklad zrejma tendencia zdravotných poisťovní vyúčtovať komerčnej poisťovni kompletne liečebné náklady, aj poškodení si nárokuje bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia a ušlý zárobok bez toho, aby sa aspoň v komplikovaných prípadoch riadne preverilo rozdelenie zranenia osôb na jednotlivé nárazy vozidla (najmä pri komplikovaných dopravných nehodách s viacerými nárazmi, a teda rôznymi vinníkmi resp. škodcami). Nie vždy sa dôsledne skúma pripútanie osôb vo vozidle a s tým spojená prognóza či vyčíslenie vzniku rozdielnej závažnosti zranenia pri nepripútaní sa jednej alebo viacerých osôb. Ďalšou kapitolou sú predstierané zranenia typu podvrtnutia krčnej chrbtice alebo účtovanie tej časti liečebnej starostlivosti, ktorú sekundárne zapríčinila predchádzajúca (markantne chybná), prípadne hrubo neefektívny liečebný postup.

Vyhodnotenie stôp v interiéri vozidla má pre poisťovníctvo až trojaký význam.

1. Prvým záujmovým okruhom je **pripútanie osôb** vo vozidle v čase nárazu. Bez ohľadu na zavinenie dopravnej nehody stojí v popredí záujmu otázka, či sa poškodené osoby porušením svojich povinností riadne sa počas jazdy pripútať nepodieľali na rozsahu a závažnosti utrpených zranení. Poisťovňa je právnym subjektom, ktorý nie je zaopatrovacím ústavom, a na základe legislatívy a zmluvných podmienok má definované svoje práva a povinnosti. Poisťovňa, prirodzene, nebude kryť výluky z poistenia, resp. riziká, proti ktorým nie je klient riadne poistený, či ak sa poškodená osoba hrubým porušením svojich povinností podieľala na vyššom rozsahu škôd, než by bol pri splnení povinností uložených zákonom, iným právnym predpisom či poistnou zmluvou.

2. Druhým záujmovým okruhom je **ustanovenie vodiča**. V praxi sa možno stretnúť s prípadmi, keď osádka vozidla označí za vodiča osobu, ktorá v skutočnosti vozidlo nevedla. Za osobu vodiča býva v týchto prípadoch pomerne často označená osoba, ktorá pri dopravnej nehode zahynie, alebo si o okolnostiach dopravnej nehody v dôsledku úrazu nič nepamätá. Motívom označenia inej osoby za vodiča je

Komplexné posudzovanie škôd

Zdroje:

- 1 Braband T., Westphal M., Die rechtsmedizinische und kriminalistische Beweisführung bei tödlichen Verkehrsunfällen, Beiträge aus dem Fachbereich 3 - Hausarbeit, FH für Verwaltung und Rechtspflege Berlin, 2007
- 2 Burg, Moser.: Handbuch Verkehrsunfallrekonstruktion, ISBN 978-3-8348-0172-2, Auflage 2007
- 3 Hugemann, W., Autoren-team.: Unfallrekonstruktion Band 2, ISBN 3-00-019419-3, 1. Auflage 2007
- 4 Ptáček, P.: Identifikace řidiče po nehodě, Sborník VI. Konference znalců analytiků silničních nehod a odhadců motorových vozidel, Brno 1991
- 5 Rábek, V.: Interakce lidského těla s interiérem vozidla, Sborník převzatých cizojazyčných překladů, ISBN 978-80-554-0034-1, 2009
- 6 Rábek, V.: Vybrané postupy analýzy dopravních nehod, Sborník převzatých cizojazyčných překladů, ISBN 978-80-554-0033-4, 2009
- 7 Šachl, J a kol.: Analýza nehod v silničním provozu, skriptum ČVUT FD 2010, nakladatelství ČVUT, ISBN 978-80-01-04638-8
- 8 Rábek, V.: Archiv znaleckých posudků a konzultovaných případů, 1996-2010.
- 9 Internet, viaceré zdroje, NHTSA, Youtube...

často obava z postihu, s tým, že mŕtvej osobe je to už vlastne jedno. Ďalej býva spoločným menovateľom značnej časti tohto typu prípadov požitie alkoholických nápojov či omamných látok skutočného vodiča pred jazdou. Tiež sa možno stretnúť s prípadmi, keď skutočný vodič vozidla ani nevlastní vodičský preukaz, alebo mu vodičský preukaz na určitý čas zadržali. Alebo je vo výkone podmieneného trestu a požiada inú osobu, aby to za určitú úplatu „vzala na seba“. Typické sú prípady, keď sa rozjarená osádka mladých ľudí preváža v noci z diskotéky a stane sa ťažká dopravná nehoda. Ak sa uplatnia škody, či už z titulu poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou vozidla alebo tzv. zmluvného poistenia, keď sa poisťovní vedome poskytnú hrubo nepravdivé údaje, môže sa poisťovňa prirodzene brániť pred vznesenými nárokmi na plnenie z poistenia.

3. Tretím záujmovým okruhom je činnosť prvkov zádržného systému. Tu ide predovšetkým o poisťovacie podvody na motorových vozidlách, keď vyhodnotenie riadiacich jednotiek vozidla a obhliadky jeho interiéru poukazuje na manipuláciu. V praxi sa stáva, že dôjde ku kolízii „nekompletného“ vozidla, alebo manipulácia spočíva napríklad v dodatočnej montáži už predtým iniciovaných airbagových jednotiek, predpínačov bezpečnostných pásov a pod.

Vybrané všeobecné postrehy a postupy pri posudzovaní pripútania sa vo vozidle Znalecký prístup

Posudzovanie pripútania osôb vo vozidle v okamihu nárazu si obvykle vyžaduje od znalca erudíciu a trpezlivosť. Nie vždy je všetko logicky úplne hladké. Občas sa konfigurácia stôp a informácií v tejto špecifickej problematike javí tak, že platí $2 + 2 = 5$. Preto si posudzovanie vyžaduje vysokú dávku obozretnosti, predstavivosti a usilovnosti znalca pri zhromažďovaní a vyhodnocovaní príslušných podkladov. Ak vznikne podozrenie na nepripútanie sa určitej osoby vo vozidle v čase nárazu, tak je pri dokumentovaní interiéru vozidla kľúčovým predpokladom úspechu vyhotovenie tzv. vyhľadávacích snímok, či už ich urobí policajt, znalec či zamestnanec poisťovne. Napríklad na ploche bezpečnostných pásov či na prievlekových sponách bezpečnostných pásov sú po silnom náraze vozidla s pripútanou osádkou spravidla charakteristické stopy. Tie však treba v interiéri vozidla dôsledne vyhľadať a zdokumentovať. Ak by sa v interiéri urobilo bez rozmyslu veľké množstvo snímok, nemusia obsahovať potrebné informácie a stopy – preto sme použili pojem vyhľadávacia snímka. Vznik markantných stôp na ploche bezpečnostného pásu dokazuje pripútanie osôb pri silnom náraze, no naopak to, žiaľ, neplatí. Teda pri absencii stôp na bezpečnostných pásoch nemožno kategoricky vyhlásiť, že sa bezpečnostné pásy pri náraze nepoužili. Dôležité je konsenzuálne vyhodnotenie všetkých nahromadených podkladov a indícií. Upnutie sa na jednu indíciu či stopu môže viesť pri posudzovaní pripútania osôb vo vozidle v čase nárazu k zlému záveru.

Princíp skladania zataženého bezpečnostného pásu do koreňa prievlekového oka, stopy

Pri náraze vozidla je bezpečnostný pás intenzívne

zatlačený telom pripútanej osoby. Najmä v dolnom prievlekovom oku pásu (spony) môže dôjsť napriek flexibilnému uloženiu zámku bezpečnostného pásu (kĺbu) k takému rozkladu síl, ktorý spôsobí tendenciu sklúzať do koreňa prievlekového oka pásu. Bezpečnostný pás sa v tomto prípade skladá cestou najmenejšieho odporu do koreňa prievlekového oka. Obmedzovač záťažovej sily bezpečnostných pásov (väčšinou na mechanickom torznom princípe) v priebehu kolízie **popúšťa telo** pripútanej osoby v určitom rozsahu smerom vpred, čo sprevádza pokĺznutie bezpečnostného pásu vodičom i prievlekovým okom bezpečnostných pásov. **Súčasný poklž a značný prítlak spony na „zložený“ i „nezložený“ bezpečnostný pás spravidla sprevádza vznik stôp na prievlekovom oku i na ploche bezpečnostného pásu.** Často sa pritom nataví plastová spona bezpečnostného pásu, čo na jeho ploche zanechá stopy. Pole lesku býva dlhé 10 – 20 cm, badať stopy pretvorenia pásu vo forme opísaných skladov (resp. stôp po jeho zovretí v sponě). Dĺžka poľa lesku na páse indikuje mieru popustenia pripútanej osoby vpred aspoň od momentu, keď pole začalo vznikať. Moderné spony pásov majú tzv. štrbiny, aby bol bezpečnostný pás pri poklze vedený a neumožnilo sa mu príliš chaotické skladanie v koreni prievlekového oka. Skladanie bezpečnostného pásu môže sprevádzať premenlivý odpor, či dokonca jeho zovretie (úplným zadrhnutím poklzu) pri popúšťaní vpred, čo je nežiaduce. Presne vedený bezpečnostný pás potom nie je taký náchylný ani na natrhnutie svojich okrajov, či dokonca pretrhnutie. V praxi sa však bežne možno stretnúť so stopami po skladaní bezpečnostných pásov i pri štrbinovom vyhotovení spony pásov. Na označenie polohy stôp či skúmaných oblastí plochy bezpečnostného pásu odporúča odborná literatúra⁵ používanie bežných štipcov na bielizeň, pretože krieda ostane hlboko v štruktúre tkaniva a kriedový prášok môže kontaminovať skúmané stopy. Okrem toho rôznymi farbami štipcov možno vyjadriť oblasti stôp a polôh, čo potom uľahčí priradenie komentára znalca k snímkam.

Náraz pripútanej osoby hlavou do volantu

Vodič po náraze kontaktoval hlavou povrch volantu, hoci bol riadne pripútaný. Na pripútanie poukazuje i nižšia výška nárazu hlava-volant, čo je dané predklonom tela okolo brušnej časti bezpečnostného pásu. Pri nepripútanej osobe má telo tendenciu „premietať sa“ na vnútorný povrch interiéru približne tak, ako pôvodne sedelo. Pripútaná osoba sa nepredkláňa tak výrazne ako v prípade, keď je vozidlo vybavené čelnými airbagmi. Na krku vodiča boli stopy, ktoré pravdepodobne vznikli po otláčení bezpečnostným pásom. Napriek tomu hlava narazila na volant, o čom svedčia chlpy obočia na volante. Išlo o staršie vozidlo Š Felícia, ktoré nebolo vybavené čelným airbagom vodiča a predpínačmi bezpečnostných pásov. Intenzita nárazu nebola extrémna a znalec nemal možnosť overiť si správnosť funkcie zádržného systému. Proces zadržania vodičového tela zjavne nebol na dispozičnej dráhe asi 40 cm silovo a geometricky taký efektívny, ako keď je vozidlo vybavené moderným zádržným systémom. Redukcia silového oneskorenia, silové predpätie, optimálny priebeh zádržných síl za účin-

Vlastimil Rábek

Vo vozidle na obrázku bol len pripútaný vodič. Poškodenie čelného skla nemá charakter nárazu hlavy či prasknutia len v dôsledku samotného pnutia a deformácií karosérie v mieste uloženia čelného skla. Praskliny čelného skla vznikli pravdepodobne po udere nafukujúceho sa airbagu spolujazdca do tohto miesta v súčinnosti s deformáciami karosérie. Je tu síce nejaký jemnejší, pavučinový typ prasknutia čelného skla, ale to zjavne nemôže mať pôvod v náraze hlavy do čelného skla, línie prasklín sú v ohnisku neobvykle ostré. Ostrý pavučinový typ rozbitia čelného skla v danom prípade vznikol zrejme v dôsledku vymrštenia okraja vytrhnutého diela prístrojovej dosky do čelného skla, a to v mieste zapuzdrenia airbagu spolujazdca. Treba pamätať i na to, že do čelného skla môže byť pri náraze z interiéru vozidla vrhnutý nejaký predmet, poškodený dielec či prevážaný náklad. Vo väčšine prípadov však samotný airbag spolujazdca nie je schopný takto poškodiť čelné sklo vozidla.

Ing. Vlastimil Rábek, Ph.D.
znalec v oblasti dopravných nehôd
v.rabek@volny.cz

nosti čelného airbagu vodiča a redukcia miery predklonu osoby sú určite hlavné dôvody na montáž predpínačov bezpečnostných pásov do moderných osobných vozidiel.

Bežné typy škôd v interiéri vozidla pri posudzovaní pripútania osôb

Ak vozidlo intenzívnejšie narazí, výrazne spomaľuje. Vodič má teda tendenciu sa pri náraze relatívne pohybovať voči vozidlu, a to vždy proti smeru impulzu sily. Vodič je zadržovaný proti relatívnemu pohybu voči interiéru vozidla, a to buď zádržným systémom (bezpečnostné pásy + airbag). Pri nepripútaní je zadržaný o zlomok sekundy nárazom na vnútornú stranu interiéru vozidla. Pri čelnom náraze narazí predovšetkým na veniec volantu, čelné sklo a prístrojovú dosku. Oba prípady pri intenzívnej-

šom náraze sprevádzajú stopy na interiéri vozidla. Interpretácia stôp a utrpených zranení a „nezranení“ často umožňuje spoľahlivo posúdiť pripútanosť osôb vo vozidle.

Pri rôznych excentrických, šikmých nárazoch a pri hlbokých deformáciách interiéru vozidla býva spravidla i horná časť tela pripútanej osoby zadržaná čiastočne bezpečnostnými pásmi, tak i kontaktom s interiérom vozidla, najmä ak sa táto osoba nachádza v blízkosti miesta nárazu, či ak ide o silný náraz vozidla bez čelných airbagov a predpínačov bezpečnostných pásov. Vždy je vhodné nájsť a konsenzuálne interpretovať čo najviac informácií (stopy, pohyb, zranenia apod.) tak, aby bol záver znalca korektný a stabilný. Rozhodnutie o pripútaní či nepripútaní vodiča založené na jedinom parciálnom uhle pohľadu je pomerne nebezpečné, pretože výskyt konfiguračných anomálií prípadu môže viesť k neprávnomu záveru znalca. Nezriedka sa v ohnisku poškodenia po náraze hlavy do čelného skla nachádzajú biologické stopy (vlasý, krv apod.). Orientácia lokálneho vydutia čelného skla (tzv. vrchlík s priemerom základne niekoľko centimetrov) ukazuje, či náraz na čelné sklo smeroval z vonkajšej či vnútornej strany. Ohnisko pavučinového typu prasknutia obsahuje po náraze hlavy väčšinou husté pole tzv. skleneného piesku s plochou niekoľko štvorcových centimetrov.

Čína otvára trh automobilového poistenia

Zahraničné poisťovne nemajú v krajine odbytové siete, prognózy sú opatrné

Malý krok pre poisťovníctvo najľudnatejšej krajiny našej planéty, ale veľký pre všetky zahraničné poisťovne, ktoré sa snažia hlbšie preniknúť na čínske teritórium.

Od 1. mája totiž môžu v krajine s najväčším motoristickým trhom sveta voľne predávať všetky druhy automobilového poistenia, vrátane povinného zmluvného poistenia, čo doteraz nebolo možné. Hoci o liberalizáciu týmto smerom sa zahraničné poisťovne dlho snažili.

Vlani sa v Číne predalo 18,5 milióna áut s tendenciou ďalšieho trvalého rastu. Odborníci napriek ďalšiemu uvoľneniu poisťovacích podmienok s nejakou rýchlou zmenou pomerov v tejto oblasti poistenia nepočítajú – i keď objem peňazí, o ktoré ide, je bezpochyby veľmi zaujímavý. Vlani prekročil v prepočte 25 miliárd eur, čo je podľa odhadov zhruba šestina celého prijatého poistného v Číne.

Príčinou opatrných prognóz je skutočnosť, že k existujúcej odbytovej sieti domácich ústavov nemajú zahraničné spoločnosti alternatívu a zámer budovať vlastnú distribúciu by vzhľadom na tamojšie špecifiká nebol reálny. Pravdepodobnejšie sú preto fúzie s domácimi partnermi. To je dôležité i vzhľadom na miestne zvyklosti – Číňania sú navyknutí uzatvárať zmluvy o povinnom zmluvnom poistení a havarijné poistky v tej istej poisťovni, keďže na dva subjekty je veľmi zriedkavá. Pritom povinné poistenie automobilov v Číne nemá zatiaľ dlhú tradíciu, príslušný zákon vstúpil do platnosti len pred šiestimi rokmi.

Zmena na trhu automobilového poistenia je ďalším lákadlom pre tie zahraničné poisťovne, ktoré chcú výraznejšie profitovať zo súčasného čínskeho hospodárskeho rozmachu. Jeden z najväčších poisťovacích koncernov sveta Allianz na jar napríklad oznámil, že vážne uvažuje o vstupe na šanghajskú burzu.

(jg)

Ilustračná snímka archív

Povinný odvod záchrannému zboru aj v Česku?

Poisťovne odmietajú návrh, aby z povinného ručenia prispievali na činnosť záchranárov

U našich susedov sa na povinnom ručení vyberie každý rok asi dvadsať miliárd českých korún. No ak v zákonodarnom zbore prejde iniciatívny návrh senátorov a poslancov, od budúceho roka budú poisťovne z vybranej sumy odvádzať šesť percent na činnosť záchranného zboru. Ak by teda príjmy zostali na spomenutej úrovni, šlo by asi o miliardu korún, ktorá by putovala na účet českých hasičov. Tí sú v ťažkej situácii, lebo štát im výdatne zoštíhľuje rozpočet. Ak sa nenájde riešenie, hrozí i zatváranie hasičských staníc.

Poisťovne sa proti návrhu ohradili, odmietajú také riešenie. Dôvod, že takýto krok by si vyžiadal zdrazenie povinného ručenia o šesť percent, v priemere asi o dvesto korún ročne. V roku 2011 dosiahla priemerná výška povinného ručenia v ČR 3 270 korún, za posledných sedem rokov táto suma stále klesala. Príčinou bol predovšetkým konkurenčný boj. Podľa Jolany Ackermannovej z Českej asociácie poisťovní platia českí motoristi za povinné ručenie menej než napríklad Chorváti, Slováci alebo Slováci. Faktom je však i to, že ďalšie porovnateľné štáty majú sadzby ešte nižšie – a to Poľsko, Maďarsko, Ukrajina i Bielorusko.

Argument českých poisťovní, že rezervy už nemajú, nie je teda celkom presvedčivý. Podľa poslanca Jeronýma Tejca sa zo spomínaných dvadsiatich miliárd vydá ako náhrada škôd len desať miliárd korún. Tvrdí preto, že miliarda sa v systéme dá nájsť bez akýchkoľvek problémov.

Matematika poisťovní je však iná. Ak sa vrah zohľadnia všetky náklady, teda aj náklady na uzatváranie zmlúv, na správu informačných systémov, vytváranie garančného fondu a pod., výdavky poisťovní sú ešte o percento vyššie než vybrané poistné.

Menšiu sumu hradia poisťovne záchranárom už od roku 2010, a to na základe fakturovaných nákladov za výjazdy k dopravným nehodám. Nejde pritom o zákonnú povinnosť, ale o výsledok vzájomnej dohody oboch strán. Vlani dosiahla táto suma necelých 35 miliónov korún, tohtoročný odhad sa pohybuje okolo päťdesiatich miliónov korún. Podmienkou platby je zistený vinník nehody, inak platí náklady na zásah záchranný zbor.

Na tému odvodu sa v českých odborných kruhoch rozvinula pomerne ostrá diskusia. Jej súčasťou bol i špecializovaný seminár v českej Poslaneckej snemovni, usporiadaný uprostred leta, na ktorom vystúpili aj predstavitelia Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky.

Jozef Gáfrik, Praha

Návrh, o ktorom sa diskutuje

- Autormi novely zákona o poisťovníctve č. 277/2009 Zb. sú senátori Vítězslav Jonáš, Jan Hajda, Petr Pakosta, Karel Šebek a Miloš Vystrčil. Takmer totožný návrh predložili aj niektorí členovia Poslaneckej snemovne.

- Navrhujú, aby poisťovne odvádzali šesť percent z predpísaného poistného z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

- Táto suma by smerovala na účet Ministerstva vnútra ČR, ktoré ju by prerozdeľovalo záchranným zborom jednotlivých krajov.

- Peniaze by kryli náklady spojené s kúpou a údržbou hasičskej techniky, resp. ďalších materiálnych prostriedkov.

- Podobný systém financovania nákladov na záchranné akcie funguje už viac rokov na Slovensku (odvádza sa osem percent poistného) i v ďalších štátoch EÚ, napríklad v Rakúsku, Fínsku, Portugalsku atď.

OECD: Prijat' účinnú legislatívu proti úplatkárstvu v cezhraničnom podnikaní

Prísnejšie na podplácanie zahraničných verejných činiteľov

Slovensko musí splniť svoje záväzky, ktoré prijalo pred dvanástimi rokmi podpísaním Konvencie na boj proti úplatkom zahraničným verejným činiteľom a uplatniť účinný režim zodpovednosti právnických osôb, aby sa bránilo úplatkárstvu pri cezhraničnom podnikaní.

Uvádza to správa OECD, ktorú pripravila pracovná skupina OECD. Sledovala uplatňovanie tejto konvencie pri medzinárodných obchodných transakciách a vhodnosť príslušných nástrojov.

Uvádza aj ďalšie dôležité odporúčania Slovensku:

- objasniť a účinne potláčať úplatkárstvo v zahraničí, pri ktorom jednotlivci ani spoločnosti neboli stíhané
- posilniť právne možnosti úradov a ich možnosti vyšetriť a stíhať zahraničnú korupciu
- uzákoníť ochranu informátorov vo verejnom i súkromnom sektore.

Správa upozorňuje aj na pozitíva, ktoré Slovensko dosiahlo v boji proti korupcii, medziiným sprísnenie jeho antikorupčného legislatívneho rámca podľa odporúčaní z poslednej evaluácie v roku 2005. Patrí sem i vyjasnenie úloh orgánov činných v trestnom konaní pri vyšetrovaní a stíhaní korupcie a vytvorenie Špeciálneho trestného súdu, ktorý má jurisdikciu v korupčných prípadoch.

Slovensko sa tiež pokúsilo zvýšiť povedomie o rozsudkoch a ich transparentnosť, vrátane dohôd o uznaní viny a ich publikovanie na webe.

Pracovná skupina pre boj proti úplatkárstvu má 34 zástupcov členských štátov OECD, ďalších z Argentíny, Brazílie, Bulharska, Kolumbie, Ruska a Južnej Afriky. Prijala správu o Slovenskej republike v rámci tretej fázy monitoringu implantácie protiúplatkárskej konvencie OECD.

Správa dostupná na www.oecd.org/daf/nocorruption obsahuje na stranách 47-51 zoznam odporúčaní pracovnej skupiny, prehľad opatrení a osobitné právne, politické a inštitucionálne črty slovenského rámca na boj s úplatkárstvom. O dva roky predloží SR pracovnej skupine písomnú správu o implementácii odporúčaní. Aj táto správa bude zverejnená.

(tsoecd)

Sídlo OECD v Paríži. Snímka (ip)

Poistenie úrody na základe presného pozorovania

Alianz Re prichádza s technickou novinkou

Zabezpečenie dostatku potravín bude jednou z hlavných politických a sociálnych otázok budúcnosti. Tvrdí to generálny riaditeľ zaistovne Allianz Re Clemens von Weichs. A poisťovne môžu slúžiť ako záruka stability a kontinuity.

Polnohospodárske oddelenie spoločnosti Allianz Re v Zürichu je špičkovým pracoviskom svojho druhu. Dcéryským spoločnostiam koncernu Allianz po celom svete poskytuje poradenstvo pri poistení plodín a s tým súvisiacim oceňovaním rizika. V snahe skvalitniť túto činnosť sa Allianz Re vlni spojila so špecializovanou spoločnosťou Sarmap. Vo vzájomnej súčinnosti ponúkajú produkt, ktorý by mal zrevolucionizovať poľnohospodárske poistenie.

V podstate ide o kombináciu družicového a radarového pozorovania osevných plôch, umožňujúcu merať rast biomasy a sledovať potenciálny výnos jednotlivých plodín prakticky v každom okamihu vegetačného vývoja. Doslova vidíme trávu rásť – nešetří nadšením agronóm spoločnosti Allianz Re Thomas Heintz.

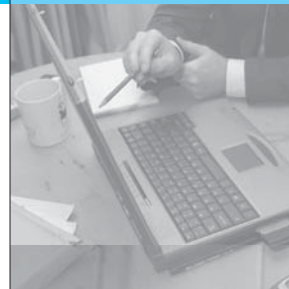
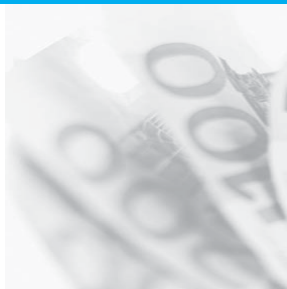
V prípade škôd na porastoch sa systém môže použiť na podrobné určenie príčin a dôsledkov poškodenia. Vyplní tak informačné medzery, ktoré bývajú pri poistení plodín častým dôvodom komplikácií.

Posudzovanie rizika je v tejto oblasti ťažké, pretože potenciálny výnos sa počas rastového cyklu plodín sústavne mení. Úmerne by sa mala meniť aj výška poisťného plnenia za prípadné škody. To je zložité aj v priemyselne vyspelých krajinách, a čo potom v krajinách rozvojových.

Systém je pripravený na použitie, čaká sa len na štartovací výstrel. O ten sa má postarať Európska vesmírna agentúra, ktorá má od roku 2013 zadarmo zverejňovať na internete družicové fotografie zemského povrchu, aktualizované každý týždeň. S nimi bude pracovať aj spomínaný systém zaistovne Allianz Re a spoločnosti Sarmap. Spoločnosti tvrdia, že novinka umožní pestovateľom využívať poistenie konkrétnych plodín v oveľa širšom meradle než doteraz.

Thomas Heintz

Being an Effective Part of the European Economic Area. Interview with Rudolf Sivák, Rector of the University of Economics, p. 2

We pay a special interest to ensure education and research in insurance studies. The Faculty of National Economy is the only one in the Slovak Republic, which runs this program accredited in all three degree levels of university studies (Bachelor's, Master's, PhD). This takes a responsibility for faculty and university, to offer new forms and comprehensive approaches to education and enhance this study program for students. The virtual insurance company project aims a new approach in education for students of insurance studies program, as well as tightens the links between education and professional practice.

The virtual insurance company will simulate the real environment of a commercial insurance company and allow students of 4th and 5th grade to gain theoretical knowledge and practical skills for their professional work. The lectures – mainly the practical part – will be provided on PCs with special software. We assume that the practical subjects will be taught by university-based teachers and expert lecturers experienced in management, marketing, insurance market, accounting and risk management. We believe that thanks to these experts, after finishing their studies in insurance program, the students will be better prepared to work in the insurance industry.

Highlighting the 'Polluter Pays' Principle. Environmental Damage Liability Insurance. JUDr. Lucián Besterčí, p. 6

In April 2004 the Directive 2004/35/CE of the European Parliament and of the Council on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage (ELD) was approved. The ELD required EU Member States to implement and give force of law to the Directive by 30th April 2007. The reason to adopt this Directive points to the fact that many environmental pressures are actually increasing: global emissions of greenhouse gases are rising, the loss of biodiversity is accelerating, pollution still has a major effect on public health, the amount of waste produced within the EU continues to increase, and our ecological footprint is steadily growing; and this raises serious questions about the environmentally counterproductive effects of other major EU policies. The inactivity would result in larger contamination of sites and higher loss of biodiversity in the future.

Prevention and remedying of environmental damage should be implemented through the "polluter pays" principle (PPP) in line with the sustainable development principle. According to fundamental principle of the Directive, which was also implemented into our law, an operator whose activity has caused the environmental damage or the imminent threat of such damage is to be held financially liable.

Bancassurance Refers not Only to Collaboration with Banks, Ing. Pavol Lím, p. 10

During the last three decades, bancassurance has been positioned as one of the key sales channels of insurance in Western European markets. Bancassurance is a fast growing channel, which is a result of deregulation and liberalization of the financial services market, as well as a consequence of the appearance of giant financial companies capable of rendering a wide range of financial services. After the insurance market liberalization in the early 1990s, regardless of their financial backgrounds, all insurance companies in Central European countries have started building their agent and broker networks at a fast speed. Their success and size determined the market share, affected markedly the trust of clients and last but not least, the satisfaction of the shareholders. Our countries were included into emerging market space and the successful insurance companies could maintain their rapid growth with big effort.

The strategists - mainly at multinational corporations - have known that the growth rate will slow down in approximately 10 years; and the market share of classic distribution will be largely filled up. Until the stagnation in production growth occurs through the two above mentioned traditional distribution channels, it will require other ways that would replace the expected drop-out and help to maintain the continuous growth of the paid insurance.

Ked' dvaja robia to isté, nemusí to byť to isté

Pred časom som sa na stránkach Poistných rozhľadov podelil o osobnú skúsenosť pri riešení poistnej udalosti spôsobenej na motorovom vozidle a nevedel som si vynachváliť rýchly a bezproblémový postup Allianz-Slovenskej poisťovne. Aj keď pri dopravnej nehode ťažko hovoriť o šťastí, v mojom prípade bolo šťastím to, že aj

vinníčka nehody bola poistená v rovnakej poisťovni. Toľko na úvod. Prečo o tom píšem? Znie to neuveriteľne, ale približne dva týždne po tejto udalosti sa vec zopakovala - do môjho zaparkovaného automobilu nacúval vodič

a opäť som musel meniť zadný nárazník. Spočiatku som nebol nervózny, súc poučený z prvého riešenia nehody, aj keď hlásiť v takom krátkom čase prakticky rovnakú poistnú udalosť nie je nič príjemné. To som ešte netušil, čo všetko ma čaká. Problém bol v tom, že vinník bol poistený v inej poisťovni (nechcem menovať). Preto ma dosť prekvapilo, že hoci som nahlásil nehodu mojej poisťovni (Allianz-SP), kde ako prvý raz všetko prebehlo bez problémov, vinník nehody mi oznámil, že jeho poisťovňa trvá na obhliadke môjho vozidla. Môj argument, že všetko za mňa rieši Allianz, vozidlo obhliadli v servise (autorizovanom a zmluvnom) a škodu riešim cez havarijnú poisťku, nezabral. Hoci upustili od obhliadky, trvali na predložení technického preukazu, osvedčenia o technickej kontrole, osvedčenia o emisnej kontrole, už si ani nepamätám, čo ešte vyžadovali. Keď som sa na pobočke zaujímal, aký súvis majú emisie s mnou nezavinenu nehodou, navyše na aute, ktoré bolo zaparkované, pracovníčka mi odpovedala, že to musia vyžadovať. Po odovzdaní všetkých požadovaných dokladov (kópie po predložení originálu) a zaregistrovaní hlásenia dopravnej nehody v podateľni som si vydýchol. V servise mi vymenili nárazník, uhradil som spoluúčasť niečo vyše 60 eur a spokojne som si auto ako nové odviezol. Trocha ma ešte prekvapil telefonát z nemenovanej poisťovne od obhliadača, kedy môže prísť odhadnúť škodu, ale vysvetlil som mu, že všetko už je vybavené.

Približne po dvoch mesiacoch ma čakalo prekvapenie. V poštovej schránke som našiel list, a zároveň aj poštový šek na sumu zodpovedajúcu mojej spoluúčasti. Čo ma zarazilo? Auto, na ktorom bola spôsobená škoda, je písané na moju dcéru Barboru Nedavaškovú. Na obálke bolo rukou akoby dieťaťom napísané meno Barabara Nedavsk, rovnaké meno a priezvisko bolo aj vo vnútri obálky v sprievodnom liste. Neviem síce, odkiaľ poisťovňa zobrala také krstné meno (ja som sa s ním ešte nestretol), ale je zaujímavé, že šek bol vypísaný správne.

Aký je záver? Keďže pracujem ako novinár, stretávam sa s množstvom firiem a ich predstaviteľmi, vrátane nemenovanej poisťovne. Preto ak ma nabudúce pozvú na nejaké stretnutie, tak informácie o „priateľskom a profesionálnom“ prístupe ku klientom budem určite brať s rezervou. Darmo, vlastná skúsenosť je na nezaplatenie.

Peter Nedavaška, novinár

Skloňovanie slov typu *kritérium*

V slovnej zásobe slovenčiny máme skupinu slov prevzatých z gréčtiny a z latinčiny zakončených na *-ium*, napr. *akvárrium*, *átrium*, *gymnázium*, *kolokvium*, *kritérium*, *planetárium*, *provizórium*, *solárium* atď. Tieto slová sa v slovenčine zaradujú medzi podstatné mená stredného rodu a skloňujú sa podľa vzoru *mesto*.

Pri skloňovaní podstatných mien typu *kritérium* koncové *-um* odpadáva a pádové prípony sa pripájajú k základu, ktorý zostane po vynechaní koncového *-um*. Genitív jednotného čísla sa tvorí príponou *-a*, *bez objektívneho kritéria*, v datíve je prípona *-u*, *objektívnemu kritériu*, tvar akuzatívu je zhodný s tvarom nominatívu, teda *objektívne kritérium*, v lokáli na rozdiel od vzoru *mesto*, *o meste*, je prípona *-u*, *o objektívnom kritériu*, v inštrumentáli je prípona *-om*, *s objektívnym kritériom*.

Niektorí používatelia slovenčiny majú problémy so skloňovaním podstatných mien typu *kritérium* v množnom čísle a používajú tvary s krátkymi príponami *-a*, *-am*, *-ach*, *objektívne kritéria*, *objektívnym kritériam*, *o objektívnych kritériach*. Takéto tvary nie sú správne. V slove *kritérium* nie je dvojhláska *iu*, ale dve samohlásky *i* a *u* vedľa seba (slovo *kritérium* je štvorslabičné, *kri-té-ri-um*) a ani v ďalších pádových tvaroch nie je dvojhláska *ia*, ale dve samohlásky *i* a *a* vedľa seba, preto za slabikou *-ri-* sú v nominatíve, genitíve, datíve, akuzatíve a lokáli dlhé prípony. Slová typu *kritérium* majú v nominatíve a akuzatíve množného čísla príponu *-á*, teda *objektívne kritériá*, v genitíve je prípona *-í*, *bez objektívnych kritérií*, v datíve a lokáli sú prípony *-ám*, *-ách*, t. j. *objektívnym kritériám*, *o objektívnych kritériách*. V inštrumentáli je prípona *-ami*, *s objektívnymi kritériami*.

PaedDr. Matej Považaj, CSc.
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV

VAŠA KARIÉRA V INSIA

Výhody partnerstva v INSIA

- > partnerstvo v sieti INSIA je založené na zmluve o spolupráci
- > každý partner siete si určuje sám, nakoľko chce byť úspešný, nie sú stanovené minimálne výkony
- > partner siete INSIA má vysoký morálny kredit a dodržiava etické princípy práce poisťovacieho makléra

Čo získam

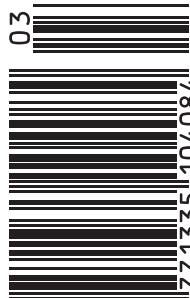
- > zachovanie súčasných väzieb s poisťovňami a doterajšieho spôsobu obchodovania
- > produkty od **viac ako 100 poisťovní** a **VIP servis**
- > prístup k **plnému zneniu zmlúv** s poisťovňami vrátane províziínych dodatkov
- > dokonalý **prehľad o Vašich peniazoch** v informačnom systéme Yeti
- > garanciu **vlastníctva kmeňa** a jeho **prevoditeľnosť**
- > **zvýšenie objemu obchodu** vďaka vyššej konkurencieschopnosti a novým produktom
- > pozíciu **TOP makléra**, zázemie a podporu veľkej spoločnosti

Pre viac informácií nás kontaktujte:
E-mail: partner@insia.sk
Mobil: 0905(03) 500 080

ISSN 1335-1044

03

9 771335 104084

Poistné rozhlády

Ročník XVIII / 2012

